

133. člen

(1) Kdor s pisano besedo, letakom, risbo, govorom ali kako drugače poziva ali ščuva k rušenju oblasti delavskega razreda in delovnih ljudi, k protiustavni spremembi socialistične samoupravne družbene ureditve, k razbijanju bratstva in enotnosti ter enakopravnosti narodov in narodnosti, k strmoglavljenju organov družbene samouprave in oblasti ali njihovih izvršilnih organov, k odporu proti odločitvam pristojnih organov oblasti in samouprave, ki so pomembne za varnost in razvoj socialističnih samoupravnih odnosov, varnost ali obrambo države, ali kdor s hudobnim namenom in neresnično prikazuje družbene in politične razmere v državi,

se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

(2) Kdor stori dejanja iz prvega odstavka tega člena s pomočjo ali pod vplivom iz tujine,

se kaznuje z zaporom najmanj treh let.

(3) Kdor pošilja ali spravlja v SFRJ agitatorje ali propagandni material za izvrševanje dejanj iz prvega odstavka tega člena,

se kaznuje z zaporom najmanj enega leta.

(4) Kdor izdeluje ali razmnožuje sovražni propagandni material z namenom, da bi ga razširjal, ali kdor ima pri sebi ta material, čeprav ve, da je namenjen za razširjanje,

se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

175
naci ona ližem
S študentski Volilni B o j



Uvodnik

ALI BO UNIVERZITETNI SVET POSTAL. UNIVERZITETNI SVET

Iz dolgega seznama dnevnega reda se je Univerzitetnega sveta, ki je bila 18. decembra, bi izdvojil dve točki: prvič, predstavitev analize socialno-ekonomskega položaja študentov, živečih v ŠC, ki jo je napravilo predsedstvo UK ZSMS, in drugič, predlog FSPN (v celoti je bil objavljen v prejšnji številki Tribune) o povišanju sredstev, namenjenih za nakup tuje znanstvene in strokovne literature – gre za devizna sredstva.

Zakaj izdvajam ravno ti dve točki dnevnega reda? Zato, ker mislim, da zadevajo najbolj akutno problematiko študentskega življa ter eksistence Univerze, in zato, ker vnašata aktualno svežino v delovanje US, ki se sicer v glavnem ubada z kadrovskimi spremembami na Univerzi in razreševanju/imenovanju raznih področnih komisij. Obakrat gre namreč za poseg v nevzdržni obstoječi sistem in strukturo ne samo visokošolskega izobraževanja v slovenskem prostoru, ki bo slej ko prej trčil na vprašanje ekonomskega statusa Univerze in njenih študentov. To je tudi tista relevantna točka, na katero je opozoril minuli bojkot kot manifestacija nezadovoljstva študentov z njihovim položajem v naši družbi.

Funkcijo US je možno primerjati s funkcijo delavskih svetov v gospodarstvu, kajti čeprav sta oba organa formalno-pravno najvišji samoupravni instituciji na univerzi in v delovnih organizacijah, je njuna pomembnost in izvršilna moč zreducirana mnogokrat zgolj na njun obstoj. Razlog za to resignirano ugotovitev je, vsaj kar se tiče Univerzitetnega sveta, iskati preprosto v sedanjem sistemu financiranja Univerze in njenih DO (fakultet in oddelkov), saj so fakultete neposredno vezane na financiranje prek svobodne menjave dela, torej »po glavah« študentov, vpisanih v prvi letnik; Univerza sama ostaja tako brez pravega ekonomskega temelja.



Vse javkanje o »avtonomnosti univerze v našem družbenem prostoru« ostaja brezpredmetno, dokler se ne spopade z ekonomskim statusom, ki ga takšna avtonomija predpostavlja/zahteva in za katero je na žalost zainteresirana le Univerza sama in nihče drug. Sfera materialne proizvodnje in razvoj tehnologije, ki je orientirana kapitalno intenzivno, ne potrebuje avtonomne organizacije izobraževanja, ki je potencialno sposobna revolucionirati odnose v družbi, potrebuje pa pedagoški mehanizem, ki bo skrbel za produkcijo primerne delovne sile s stališča prevladujočega tehnokonomskega racionalizma.

Toda k sreči zgornje navedbe obljublajo procese, – **ki morajo to šele postati** – ki prekinjajo takšno prakso, prakso, ki bo s svojim kontinuiranim nadaljevanjem počasi pokopala še tisto preostalo revolucionarno družbeno funkcijo, ki jo univerza in izobraževalni sistem najbolj radikalno zastopata.

SAŠO DAŃEV



Kdaj bo Kosovo etnično čisto?

Kosovo še naprej krvavi. V poletnih mesecih je postalo spet središče jugoslovanske pozornosti. Dva dogodka sta temu največ botrovala. Muslimanski književniki srbske, črnogorske in kosovske nacionalnosti, 40 po številu, so napisali in poslali v javnost odprto pismo in zagrozili, da bodo izstopili iz Društva književnikov Kosova. Ta dogodek je bil še bolj dramatičen zaradi izrednim sestankom predsedstva Društva književnikov Jugoslavije v Ljubljani.

Drugi, veliko bolj banalen, je primer »Marinkovič«. V normalnih pogojih ta primer ne bi dobil več publicitete kot v črni kroniki dnevnega časopisja. Patološki primer samoposlstva s pivsko steklenico je dolgo časa odmeval po časopisih, ki niso bulvarski. Bil je svojevrstni indikator napele situacije na Kosovu.

Kosovo pa kljub ponavljanju, da je »varnostna situacija boljše kot pred štirimi leti in da se nenehno izboljšuje«, kar naprej zapuščajo Srbi in Črnogorci, ki so nekakšen dodatni podžig Kosova.

Po nekaterih podatkih dana na Kosovu živi toliko Srbov in Črnogorcev, kot jih je bilo leta 1953. Po uradnih podatkih iz leta 1960 se je izselilo čez 220.000 Srbov in Črnogorcev. Današnja nacionalna sestava na Kosovu je naslednja (po zadnjem popisu prebivalstva): Skupaj: 1.584.441, Albanci: 1.226.736, Srbi: 209.498, Muslimani: 58.562, Črnogorci: 27.028 in drugi. Že dolgo se govori o problemu izseljevanja Srbov in Črnogorcev. Ve se, da to akcijo izvaja iredenta, ki ima za temelj ideologijo mešanskega nacionalizma. Cilj je ustvarjanje etnično čistega Kosova. V samem začetku bom povedal to, da je iredenta s svojo organizacijo in učinkovitostjo v svojih akcijah že presenetila jugoslovansko javnost. Tako je organizacija spomladanskih demonstracij 1981. leta šolski primer dobro organiziranih demonstracij. Milinčnik specialec, ki je sodeloval pri »stabiliziranju in pomirjanju« situacije na Kosovu, je izjavil, da če bi dobili v roke organizatorja demonstracij, bi mu čestitali za zelo dobro organizacijo.

Tudi celotni mehanizmi izseljevanja Srbov in Črnogorcev so dobro izdelan sistem. To metodo navaja v svojem Zapisu s Kosova Milisav Savič v Književnih novinah št. 693 (pravi, da jo je slišal od najmanj 10 ljudi). Za kupovanje prve posesti v srbski ali črnogorski vasi se da toliko denarja, kolikor zahteva prodajalec. Pri tem padajo neverjetne vsote. Hiša z ohišnico v nekaterih kosovskih vaseh stane toliko kot luksuzna vila v Dubrovniku. Takšen sistem velja pri kupovanju še druge, tretje, četrte posesti. Kupci sploh ne sprašujejo za ceno. Kasneje pa se ostala srbska in črnogorska posestva kupujejo in prodajajo po ceni, ki jo določa kupec – Albanec. Ponavadi skoraj zastoj. Seveda pod pritiskom in z izseljevanjem. Med ljudmi, Srbi in Črnogorci, velja prepričanje, da je kupovanje srbskih in črnogorskih posestev zelo podrobno načrtovala iredenta.

V tem sklopu so še druge aktivnosti, ki imajo za cilj zastrašiti te ljudi in vnesti nemir v njihovo življenje in jih tako prisiliti v selitev. V ta sklop spadajo taka grozodejstva, o katerih beremo v časopisih: posil-

stva žensk in mladoletnih deklic, sežiganje srednjeveških kulturnih spomenikov, uničevanje spomenikov NOB in nagrobnih spomenikov. Uničevanje letine in razne namerne škode na poljedelskih površinah, diskriminacija pri zaposlovanju, grobi fizični napadi in celo umori itd. Teksti nagrobnih spomenikov žrtev »kosovske vojske« simbolizirajo čedalje slabše mednarodne odnose. Tako piše na nagrobni plošči nekega Srba:

»Prosim, bratje, za tišino, da vam povem tole resnico. Dne 30. 6. 1982. leta ob 13.30 je izdihnil Milinčič Danilo Dača na svojem posestvu v naročju svoje matere. Zlikovec mu je strahopetno vzel mladost in pustil, da se rodi otrok in da raste brez očeta. Vendar je pogumno umrl in branil svojo domovino«...

Cilj aktivnosti iredente za ustvarjanje etnično čistega albanskega Kosova je v osnovi nazadnjaški in rasističen. Albanska iredenta, ki predstavlja svojevrstno državo v državi, vodi in izpeljuje svoje akcije brez velikih zadržkov. Dolgo časa so njeno aktivnost okoli izseljevanja razlagali s tezo, da se ljudje izseljujejo iz ekonomskih razlogov. Ta razlaga samo delno drži, če se upoštevajo dejstva, da so Srbi, Črnogorci državljani druge vrste in da so v posameznih pogledih v slabšem položaju kot v času okupacije. To jasno govori, da ekonomski dejavniki ne pojasnjuje celotnega dogajanja okoli izseljevanja.

Politična praksa iredente v ustvarjanju etnično čistega Kosova je sestra dvojčica enverjevke politike ustvarjanja čistih Albancev.

V obeh primerih gre za podoben način reševanja problemov. V osnovi pa gre za nasilje in nedemokracijo. Proces unifikacije se odvija po različnem vrstnem redu. V Albaniji so vse različne vere zamenjali z eno edino vero, albanskim nacionalizmom. Vse različne poglede na svet z albansko čisto varianto marksizma-leninizma. Vse različne pogrebne ceremoniale so zamenjali z enim samim, uradno dovoljenim. Z zakonskim aktom so dovoljena samo »spodobna« albanska imena. Nacionalne manjšine se po nasilni poti asimilirajo v albansko nacijo. Vse brade in brki, ki ljudi delajo še bolj različne, so prepovedane, tako da v Albaniji, razen Stalin in Skenderbeg na spomenikih, nihče ne more imeti brkov oziroma brade.

V velikem taborišču, ki se imenuje LSR Albanija, so za tiste, ki ne zaslužijo, da bi bili navadni zaporniki, ustanovljena posebna taborišča za prevzgojo. Tako so bili uničeni ali prekvalificirani vsi različni muslimanski, katoliški in pravoslavni verski spomeniki.

Na drugi strani njena sestra dvojčica kosovska desnica uporablja situaciji bolj prilagojena sredstva. Skrajni efekt teh sredstev se kaže v tem, da se Srbi in Črnogorci sami izseljujejo. Ni potreben noben poseben transport, vlaki ali poseben kompozicije. Ta metoda odstranjevanje tujega, sovražnega elementa, kaže viden napredek na tem balkanskem prostoru. Čarobna formula je v tem, da se nesrečniki sami izseljujejo. Tako Srbi in Črnogorci zapuščajo



svojo »tujo« deželo največkrat, ker so v to prisiljeni. Albanska desnica, skoncentrirana v iredenti, uporablja del albanske nacionalnosti za svoje umazane posle. Celotni roci se velikokrat pojavljajo kot akterji skrunjenega grobov, namernega škodovanja in odkritega pritiska.

Tako se albanski otroci znajdejo v vlogi »avantgarde« kosovske tragedije.

Tako je tudi v aprilskih demonstracijah 1981. leta albanska iredenta postavljala otroke v prednje vrste množice, ki je demonstrirala. V tem nepoštenem boju, ki je v nekaterih elementih, tudi po besedah tega prebivalstva, bolj krut kot v času okupacije in bi se ga dalo primerjati z obdobjem turške zasedbe.

Najbolj žalostno in hkrati čudno pa je, da napredna albanska inteligenca o celi zadevi molči. Mogoče to dejanje na Kosovu danes lahko razumemo kot zgodovinsko možnost maščevanja za vse, kar so Albanci pretrpeli v predvojni Jugoslaviji in v času Rankovića. Ta način »zob za zob« ne pelje nikamor. Namesto razvijanja bratskih in kooperativnih odnosov, ki jih ni bilo malo med Srbi in Albanci v zgodovini, smo priče nastajanja vse večjega prepada, sovraštva in nezaupanja med njimi.

Za demokratično albansko javnost na Kosovu, če sploh obstaja (upam pa, da obstaja), če ni pripravljena začeti akcije proti takšnim aktivnostim iredente, lahko predpostavljamo, da bo ravno ona naslednja na črni listi svojih oblastnikov. Akcija etnično čistega Kosova se bo nekega dne prelevila v čisto znotraj albanske nacije v iskanju »nečistih« Albancev. Povezanost med politično prakso E. Hoxhe in kosovske iredente je jasna.

Izseljevanje Srbov in Črnogorcev na Kosovu lahko ustavi samo Albanci. Od njih je zdaj v bistvu odvisna usoda ostalih

Srbov, Črnogorcev, Muslimanov in ostalih nealbanskih manjšin.

Izseljeni Srbi med »svojimi«.
Največji paradoks pri celi tragediji okoli izseljevanja je ta, da ko se kosovski Srbi preseljujejo med »svoje« šumadinske Srbe, jih le-ti sprejemajo kot nujno zlo oziroma kot »Šiptarje«. Tako so ti ljudje brez domovine. Na Kosovu trdo, v Šumadiji visoko – je njihov predgovor. V »svojem« srbskem okolju so tedi državljani drugega reda, tako kot na Kosovu. Iz svojega rojstnega kraja so jih izgnali kot nezaželjene, v novem okolju pa jih ne sprejemajo za svoje, sebi enakopravne. V tem je še večja tragika izseljevanja Srbov in Črnogorcev s Kosova. Na drugi strani Srbi in Črnogorci na Kosovu nimajo svojega političnega vodstva. Seveda tu ne štejem »vikend politika«. To so tisti kosovski, srbski in črnogorski kadri, ki so med tednom na Kosovu, čez vikend pa odhajajo domov, v Beograd. Kako ta vzor srbskega vodstva vpliva na proces izseljevanja, si lahko samo predstavljamo. Zato ti že izseljeni »vikend politiki« nimajo kaj povedati o izseljevanju, ker so se sami že izselili. V kosovski zmešnjavi je jasno le to, da se vse več Srbov in Črnogorcev izseljuje, in da iredenta uresničuje svoj načrt o etnično čistem albanskem Kosovu.

GLIGOR ATANASOVIĆ



FUTY na KOSOVĚ

Priština, 31. 12. 1985. Zakaj danes velika večina jugoslovanskih množičnih medijev skoraj redno objavlja poročila in članke o Kosovu, ki pa so taki in drugačni, usmerjeni tako in drugače. Še zmerom pa je malo takih, ki bi jim mogel človek verjeti. Tako sem se odločil, da si pogledam zadevo sam na svoje oči, zakaj to je edini način, da dobiš vsaj približno zanesljivo informacijo o stanju, ki vlada na področju avtonomne pokrajine Kosovo.

Ameriki bili Indijanci pred Evropejci, pa jim to pri uveljavljanju njihovih pravic prav nič ne pomaga.

Niti ne gre iskati vzrokov samo v ekonomski situaciji, pa čeprav je ta odločilnega pomena pri prehodu nacionalizma iz latentne v manifestno obliko. Tako enačimo posledice z vsebino, povode z vzroki in še in še...



Ko sem se prikazal v Prištini, oborožen z najrazličnejšimi predsodki in stereotipi in tako zakoračil v gostilno »Tri šušira«, se mi je srce kar nasmejala, ko sem plačal za steklenico piva stodvajset dinarjev. Pa je bilo mojega veselja kmalu konec, zakaj maloprodajne cene so v trgovinah domala identične tistim, ki veljajo v Moji deželi Sloveniji. Tako stane olje v plastični embalaži 380 dinarjev, za konzervo rib »Eva« pa je treba v Priština odšteti 130 dinarjev. Štruca belega kruha stane nekoliko manj kot v Ljubljani, pa tehta zato temu primerno, le 650 gramov. Tako mi ni uspelo na račun hrane privarčevati niti dinarja. Ko pomisli človek na višino povprečnega osebnega dohodka, ki ga prejmejo prebivalci avtonomne pokrajine Kosovo, se mu lahko kaj hitro srce zaskoči ali pa ga udari možganska kap, ker je prav težko verjeti, kako zmorejo tod ljudje krpiti mesec z mesecem, teden s tednom, dan z dnevom. Kako je mogoče preživeti družino z enajstimi člani z 30.000 dinarji mesečno? Kdo lahko razume Albance iz Črne gore, ki se množično izseljujejo v ZDA?

Kako si je mogoče razlagati to zamegljenost informiranja v sredstvih jugoslovanskih množičnih medijev, to izkrivljeno-popačeno in tendenčno pisanje, ki načrtno prikriva informacije in zavaja jugoslovansko demokratično javnost, če ta sploh obstaja, v smislu da onemogoča mnenjski proces in s tem tudi akcije, ki bi jih lahko začela demokratična javnost, zbrana okrog problemov in dogajanj v Avtonomni pokrajini Kosovo. Tako ekonomskih kakor tudi političnih.

Alli je tudi tokrat resnica le pravica močnejšega in s tem orodje vladajočega razreda nad tistimi, ki mu niso enakopravni? In zakaj ne? Kdo so ti, ki tod dele resnico? Kdo so, ki jemljejo preprostem človeku možnost lastnega presojanja in ga odrivajo daleč stran od tistega, čemur pravimo procesi odločanja, od tistega, kar je ena poglobitnih človekovih pravic in dolžnosti. To imenujemo tudi svoboda.

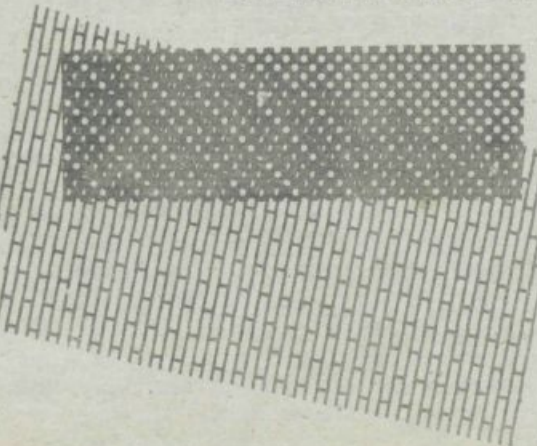
Vzrokov za nacionalizme, srbske ali albanske, slovenske ali hrvaške, ne gre iskati v posameznih intelektualcih, ki se tu in tam ognjevito psujejo, grizejo in pljujejo, dvigajo prah in smrad, povedo pa le bolj malo. Preteklo leto je bila precej vroča dilema, kdo je na geografskem področju Kosova živel prej, Srbi ali Albanci??? Vsakemu osnovnošolcu, ki redno prebira Politikin zabavnik, pa je že zdavaj jasno, da so v

Vzroke je treba iskati v etničnih razlikah, v razlikah v gospodarski razvitosti, v razredni strukturi, v političnem sistemu, zgodovinskih pogojih razvoja in velikosti neke etnije narodnosti, naroda, družbenega razreda ali družbega sloja.

Ljudje so DOBRI, osebno nimajo proti pripadnikom drugih družbenih skupin, etnij ali narodnosti ničesar, pa vendar do njih reagirajo drugače kot do pripadnikov svoje etnične (narodne skupnosti), torej reagirajo drugače od tistih, s katerimi se identificirajo, kot pa do tistih, s katerimi se ne. Pripadnike posameznih etničnih skupnosti veže skupen interes, ki pa je hkrati tudi interes vsakega njenega pripadnika. To je interes po preživetju – po nadaljevanju človekove vrste. Ta interes se kaže kot etnični ali nacionalni interes, ki predstavlja težnje in hotenja pripadnikov nekega naroda, narodnosti, etnije, razreda ali družbenega sloja po svoji lastni samoreprodukciji. Nacionalni interes je tolikšen, kolikršen je moč neke nacionalne skupnosti. Odvisna je od njegove ekonomske in politične moči, ki izvirata iz strukture in organiziranosti njenega političnega sistema oziroma njenega položaja v političnem sistemu neke večnacionalne skupnosti.

Zaključim naj z ugotovitvijo, da na Kosovu ne hodijo ljudje napokrog z noži in puškami, kakor si to predstavlja bedna duša povprečnega Slovenca, ki nikakor ne more preseči okvirov svoje gostilniške ali partijske ideologije. Na Kosovu ni zarjavelih nožev in krivih pušk. Tu so tanki in rakete, tu je politični sistem, ki uspešno opravlja svojo funkcijo ohranjanja samega sebe pod pogojem, da predhodno eliminira sleherni obliko svojega življenjskega sovražnika – demokracije.

GEZUAR VITIN E RI 1986
FUTI-VESELI BOLJŠEVIK



2011 problemov na KOSOVU

Pred več kot mesecem dni je na naslove šestnajstih republiških in zveznih organov v Beogradu dospela peticija prebivalcev Kosovega Polja, predmestja Prištine. V peticiji z 2011 podpisi državljani tega dela Jugoslavije zahtevajo, da republiški in zvezni forumi odločno posredujejo na Kosovu in v Metohiji ter zaščitijo srbski narod pred genocidom in delovanjem albanskega nacionalizma in iredente. Po mnenju podpisnikov se oblasti v pokrajini maskirajo s socialistično ideologijo, zato se položaj tudi štiri leta po nemirih ni izboljšal. Zahtevajo, da se albanskim emigrantom na Kosovu odpove gostoljubje, da se skliče izredna seja zvezne in republiške skupščine in da se razveljavijo vse kupoprodajne pogodbe, po katerih je lastnina srbskih družin prešla v roke Albancev.

Peticija je seveda sprožila val ogorčenja in obsodb s strani političnih, zlasti kosovskih forumov. »Polijske delovne skupine« (sintagma smo seveda postavili pod narekovanje), ki so proučile podpise in obiskale nekatere podpisnike, so ugotovile, da so nekateri podpisovali tekst na zaupanje, to je, ne da bi ga prebrali, ugotovili pa so tudi, da je nekaj podpisov napisala ista roka. Peticija je bila, kot je pri nas že stalna praksa, enotno obsojena. Lokalni politiki so v svojem samoljubju podpisnikom predvsem zamerili, da so se neposredno obrnili na republiške in zvezne organe, organe oblasti in samoupravljanja v pokrajini pa prezrli.

Zlasti zadnja opazka je smešna. Nerazumljivo od peticionašev bi namreč bilo, če bi peticijo vročili »maskiranim nosilcem socialistične ideologije« v pokrajini. Peticija predstavlja kritiko dela kosovskih političnih in oblastnih struktur (še nedavno tega je Azem Vlasi Ljubljancanom zatrjeval, da se položaj na Kosovu normalizira). Tisto, kar bi lahko podpisnikom peticije morda zamerili, je dejstvo, da poudarjajo samo ogroženost srbskega naroda na Kosovu, na ostale tam živeče narodnosti pa pozabljajo. V resnici te narodnosti predstavljajo samo 9,3 % kosovskega prebivalstva (Srbov je 13,2 %, Albancev pa 77,5 %). Po nekaterih komentarjih in reakcijah na peticijo lahko domnevamo, da se proti podpisnikom peticije pripravljajo sankcije.

Sama peticija opozarja na dve stvari: prvič na to, da položaj na Kosovu še zdaleč ni normaliziran. Pod pritiskom iredente se izseljevanje srbskega in črnogorskega naroda iz pokrajine nadaljuje. Samo v prvih devetih mesecih letošnjega leta se je s Kosova izselilo 114 družin. Ne glede na nekatere ekonomske rezultate poslovanja (izvoz pokrajine naj bi se povečal za 10 %, uvoz pa zmanjšal za 2 %) je evidentno, da v ospredje stopajo zlasti politični problemi, s katerimi pa se oblastne strukture pokrajine, republike in federacije niso sposobne, ne morejo ali pa nočejo spopasti. Albanskega nacionalizma namreč ni mogoče iztrebiti z arefajcijo petdesetih iredentistov. O politični diferenciaciji, o kateri se je veliko govorilo 1981. leta, se danes govori vse manj. Najbrž tudi zato, ker bi ta diferenciacija (čistke), če naj bi bila temeljita, morala

zajeti ne samo albanske vrste. Oster politični poseg v kosovski sindrom bi pomenil tudi revizijo celotne politike federacije in republike Srbije do kosovskega problema, vprašanje pa je, v kolikšni meri so birokratske strukture pripravljene spustiti se v takšno inventuro.

Reakcije na 2011 podpisov pa odpirajo še drug, globalen političen problem, iz katerega bi lahko po deduktivni poti sestopili tudi h kosovskemu sindromu. Peticija državljanov Kosovega Polja tokrat deluje na fenomenalni, na videz abstraktni ravni, hkrati pa odpira vprašanja demokratičnosti »stebrov družbe« in njihove politične kulture. Ni bilo prvič, da so bili obsojeni poskusii in metode izveninstitucionalnega političnega delovanja. Bolj kot na probleme, na katere je želelo opozoriti 2000 podpisov, so se naslovniki peticije osredotočili na način političnega udejstvovanja, ki ga izkazuje peticija. Medtem ko so z nonšalantnim zamahom opravili z vsemi opozorili na posledice albanskega nacionalizma in šovinizma, pa so združno, ne glede na mesto izjavljanja, obsodili množično politično gesto kot napad na sistem, torej na njih same.

Obsodba je bila seveda upravičena v enaki meri kot peticija. Apeliranje na oblast v resnici pomeni kritiko in napad na sistem. Sam fenomen peticije, ne oziraje se na njegovo vsebino, namreč že obsoja sistemске institucije in njihovo politično prakso, ki je vzrok kosovskim problemom. **Peticija bi bila obsojena, tudi brez teksta, s podpisi na polji papirja, v katerih bi oblast prepoznala svoje opONENTE.**

Tako vprašanja demokratičnega političnega življenja kot tudi njim podrejeni kosovski problemi se bodo v najboljšem primeru prenesli vsaj v prihodnje leto.

MIRAN



(re)razvitost Kosova

bi svet hotel videti, kako bi izgledal v primeru, da bi imeli politično moč nerazviti, potem naj si ogleda Jugoslavijo!»

Razgovor z Igorjem Bavčarjem

Povod za razgovor z Igorjem Bavčarjem, s širšim »TRIBUNAŠEM« in sedanjim odgovornim urednikom »ČASOPISA ZA KRITIČNO ZNANOSTI«, sta bila dva popolnoma različna dogodka, ki pa ju vendarle družijo nekaj skupnega. Prvi je predavanje Azema Vlasija o situaciji, dilemah in perspektivah v Kosovu, ki je bilo v Cankarjevem domu, drugi pa izid »KRTOVE« knjige RAZVOJ IN NERAZVITOST izpod peresa angleškega političnega ekonomista Geoffreya Kaya, h kateri je I. Bavčar napisal predgovor z naslovom: Nerazvitost in industrializacija kosovskega gospodarstva.

TRIBUNA: V času, ko se v Jugoslaviji politika prepira kdo koga izkorišča in ji pri čem uradna ekonomska znanost ne samo pridno pomaga, temveč te spore še odpihuje, si postavil heretično tezo, s katero dobesedno izmakneš tla pod nogami vsem nacionalnim ekonomistom. Trdiš namreč, da problem nerazvitih ni v tem, da so izkoriščani, temveč je v tem, da so prelo izkoriščani. S čim lahko to svojo tezo opraviš?

Bavčar: Pred leti, ko je bila kosovska kriza na vrhuncu, je bila na FSPN organizirana okrogla miza, na kateri sem prvič nastopil s to tezo, da je Kosovo nerazvito zato, ker ni eksploatirano in ne zato, ker je eksploatirano. Kasneje sem se popravil, predvsem zaradi tega, ker so besedo eksploatacija vzeli v zakup ljudje, ki nastopajo, podobno rečeno, s pozicij svojih nacionalnih ekonomij. Namesto eksploatacije bi bilo bolj točno reči prelihanje presežne vrednosti. Toda bolj bistveno od tega je ta teza, ki jo Kay v svoji knjigi podrobno argumentira, da problem nerazvitosti ni v izkoriščanju, temveč v tem, da je neko področje prelo vpeto v svetovni razvoj razvitih delov kapitalizma. To dokazujem na primeru jugoslovanskega gospodarstva, ki kaže na eni strani predno monopolizacijo, na drugi pa to, da v nekatere veje, ki so ključne za razvoj Jugoslavije, kot npr. elektroindustrija, predvsem valna industrija ipd., tako disperzirane, da je vsaka republika skoraj povsem avtonomska, celo v oskrbovanju s surovimi, energijo, vedno bolj pa tudi s hrano. Nacionalne delitve dela seveda s stališča kapitala ni. Kosovo zavzema v okviru te nacionalne avtarkije posebno mesto.

Določeni projekti o razvoju Kosova so vpadali s tisto obliko razvoja v Jugoslaviji, ki so jo favorizirale nacionalne birokracije, ko so se začele napihovati v nacionalno ekonomijo. Kosovska birokracija je to posebej uspešno počenjala. Kosovo je bilo (in je še) obremenjeno s hipoteko iz preteklosti. Ker je bilo vprašanje Kosova istočasno tudi politično vprašanje glede odnosa do Albanije, so na Kosovo preko Fon-

da za razvoj nerazvitih, ki je še edini ostal od plansko administrativnega gospodarskega modela, pritekale ogromne količine kapitala. Na ta način se je poskušalo rešiti politično žgoče vprašanje Kosova. V uvodu h Kayevi knjigi sem pokazal, da se je na ta način ne samo dopuščalo, da se je Kosovo razvijalo v skladu z vizijo tamkajšnje birokracije, ki je navidez paradoksalno imela popolnoma tehnokratski plan razvoja, osnovan na visoko opremljeni in kapitalno intenzivni produkciji z razvito tehnologijo itd., temveč se je pokazalo tudi, da gospodarstva drugih republik in pokrajin niso imela večjih ambicij, da bi integrirala kosovsko gospodarstvo v razvoj lastnega. V toliko je tudi mogoče opravičiti tezo, da je problem Kosova oz. nerazvitih v tem, da so premalo eksploatirani. V uvodu sem opozoril na tiste opombe iz plana Jugoslavije, ki opozarjajo, da te povezave ni, da je t.i. združevanje dela in sredstev preko meja nacionalnih ekonomij minimalno. Tako je npr. delež nakupa blaga in storitev znotraj republike oz. nacionalne ekonomije v povprečju večji od 66 %, samo 2,4 % delovnih organizacij je združeno v sozde iz drugih republik in pokrajin...

TRIBUNA: Ali ni težnja po avtosubsistenčnosti tudi zakonsko sankcionirana s tem, da nekdo, ki vlaga izven svoje nacionalne ekonomije, nima nobenega vpliva nad ustvarjeno presežno vrednostjo in se zato vlaganje kapitala, spet s stališča kapitalne racionalnosti, enostavno ne izplača. Tako ostaja edina oblika pomoči zloglasna pomoč prek fonda. Po drugi strani pa bi popolna nadomestitev fonda z neposrednim združevanjem dela in sredstev med razvitimi in nerazvitimi vodila v nadvlado razvitih, ki bi brez dvoma odprla politično vprašanje nacionalne enakopravnosti. Povedano po domače – to bi pomenilo, da se ekonomsko in organizacijsko močnejši, ki bi bili identificirani kot Slovenci, Hrvati itd., vmešavajo v organizacijo produkcije na Kosovu.

Bavčar: S stališča kapitala bi bilo bolj racionalno forsirati neposredno združevanje dela in sredstev, tudi z omejeno možnostjo kontrole nad ustvarjeno presežno vrednostjo. Toda tudi omejena kontrola je še vedno večja od kontrole nad sredstvi, ki gredo preko fonda, kjer kontrole s strani združenega dela pravzaprav sploh ni. Novi predlogi o bančnem in deviznem zakonu, po katerih bi bil garant za posojila, ki jih najema kosovsko gospodarstvo, tudi Zvezni fond in ne samo Narodna banka in poslovne banke, so šele v povojih. Toda to bi pomenilo, da bi Fond moral imeti vpogled v strukturo investicij, v strukturo vlaganj in kreditov ter skrbeti tudi za razvojne plane. Tega kapitala ni mogoče več pustiti nenadzorovanega. S kontrolo investiranja kapitala se spodbija tudi materialna struktura moči kosovske birokracije. Tu pa trči na tisto točko, ki ostaja v Jugoslaviji nerazrešena, se pravi na nacionalno vprašanje.

TRIBUNA: Na predavanju Azema Vlasija v Cankarjevem domu smo spet slišali čarobno formulo reševanja težavnega gospodarskega položaja, v katero izgleda trdno verjame vsaka, ne samo kosovska birokracija – ta formula se imenuje nadaljnja industrializacija. Ti pa v uvodu postaviš tudi drugo heretično tezo – da je problem nerazvitosti prej problem hiperindustrializacije kot pa problem premajhne industrializacije. Ali ni nadaljnja industrializacija s stališča birokracije edini možni odgovor glede na birokratsko nadvlado centralizacije kapitala?

Bavčar: To je stvar, ki je kasneje nisem več razdelal, čeprav mislim, da bi bilo to nujno. Kje je vzrok, da se v industrializaciji išče tisto formulo, ki naj bi odrešila nerazvite? Industrializacija ni samo sveta zapoved reševanja krize na Kosovu, temveč postaja to vedno bolj tudi v okviru celotne Jugoslavije. Potrebno bi bilo narediti povežavo, ki je sam nisem, in ki bi jo morali razviti zlasti v okviru ekoloških diskusij. Mislim predvsem na »jedrski program«, pri čemer se pojavlja vprašanje, v kolikšni meri veliki industrijski kompleksi, predvsem surovinski in energetski, nosijo v sebi pozicijo države, oz. pozicijo državnega kapitala, ki brez državnih posredovanj ne more živeti.

TRIBUNA: Ali ne bi kritiko politične ekonomije nadgradili s sociološkimi in politološkimi analizami, predvsem tistimi, ki izhajajo iz iste zastavitve kot kritika politične ekonomije?

Bavčar: To se mi zdi absolutno potrebno in nujno!

TRIBUNA: Vzrok za najin pogovor je tudi izid knjige RAZVOJ IN NERAZVITOST. Zdi se mi, da bi zaradi svoje berljivosti in zastavitve, ki izhaja iz analize za-

Franka še tako shematske in skregane z marksovsko zastavitvijo problema, pa kljub vsemu z empirično evidenco drži, da integracija v svetovno gospodarstvo sicer vspotegne v razvoj določene sektorje ekonomije, medtem ko drugi stagnirajo, kar ima še kakšne posledice za potrebe lokalnega prebivalstva, katerih zadovoljevanje prej nasprotuje logiki svetovnega kapitala kot pa jo vzpodbuja. Hočem reči, da razvitost sama proizvaja nerazvitost in to tudi in predvsem v razvitih deželah.

Bavčar: Glede tega moram reči, da sem pesimističen tako do razvoja Kosova kot tudi do razvoja Jugoslavije. Kratkoročno ne vidim nobene točke preboja. Naj bo enkrat za vselej jasno, da je vsako vprašanje Kosova vprašanje Jugoslavije in zadeva spremembo sistema v celoti. Predvsem tiste spremembe, in tu ostajam ortodoksen, ki bodo pripomogle k odstranjenju spon kapitala. Ne delam si nobenih iluzij, da vodi to v boljše življenje. Vendar pa je po mojem mnenju to edina pot, ki lahko na dolgi rok pripelje do (revolucionarnih) sprememb. V nasprotnem primeru ostaja samo ena možnost, ki jo še vedno zagovarja tudi Frank – izolacija, ki pa bi pomenila hkrati tudi albanizacijo družbe. Na dolgi rok je tudi interes razvitih razvoj nerazvitih in obratno. To med drugim potrjujejo tudi nekatere medsektorske analize, ki jih je pri nas opravil Bogo Kovač. Seveda pa bi me napočno razumel, če bi sklepal, da hočem vse odnose med razvitimi in nerazvitimi postaviti edino na osnovi čistega ekonomskega računa. Mislim, da je treba ohraniti solidarnost, toda pod nobenim pogojem ne na zdajšnji način »solidarnega« subvencioniranja nerentabilnih razvojnih naložb. Niti ne solidarnost kot beraško vbočajme, pač pa kot politični kapital. Nikakor se ne strinjam s tezo, da naj se oni »na



kona vrednosti, lahko postala osnovna literatura na vseh tistih fakultetah, kjer ekonomija ni ravno v ospredju. Katere so po tvojem strokovnem mnenju še kvalitete te knjige?

Bavčar: Kay v predgovoru sam pravi, da je hotel poudariti vprašanje razvitosti in nerazvitosti s stališča zakona vrednosti. Druga velika vrednost knjige pa je v tem, da je Kayu uspelo vpeljati v knjigo tudi vse bralce, ki se s kritiko politične ekonomije niso nikoli ukvarjali. Za tiste, ki nekatere stvari že poznajo, bo prebiranje nekaterih temeljnih političnoekonomskih zakonov verjetno dolgočasno. Lahko pa bi bila knjiga tudi izhodišče za novo preučevanje problema razvitosti in nerazvitosti pri nas.

TRIBUNA: Ali se strinjaš, da Kay nekega bistvenega vprašanja vendarle ne zastavi, namreč vprašanja prehoda iz nerazvitosti v razvitost. Naj bodo teorije Gunder

jugu« razvijajo kakor vejo in znajo. Ponašam, da je ta teza tudi izraz ekonomske zaplankanosti in omejenosti naših nacionalnih ekonomov! Ta omejenost vodi v težnje, da bi se vsi parametri ekonomskega razvoja v Jugoslaviji morali približevati jugoslovanskemu povprečju, kar je le ekonomski izraz za vulgarnokomunistično zahtevo po enakosti v revščini. S tem v zvezi je nekoč na nekem sestanku v družbenopolitičnih organizacijah nekdo, ki ga zelo cenim, izjavil tudi naslednje: »Če bi svet hotel videti, kako bi izgledal v primeru, da bi imeli politično moč nerazviti, potem naj si ogleda Jugoslavijo!«

Pogovarjal se je in za tisk pripravil A.K.



REZULTATI NATEČAJA SREČKO AIDS

ZADEVA "SREČKO AIDS"

STROGO ZAUPNO!

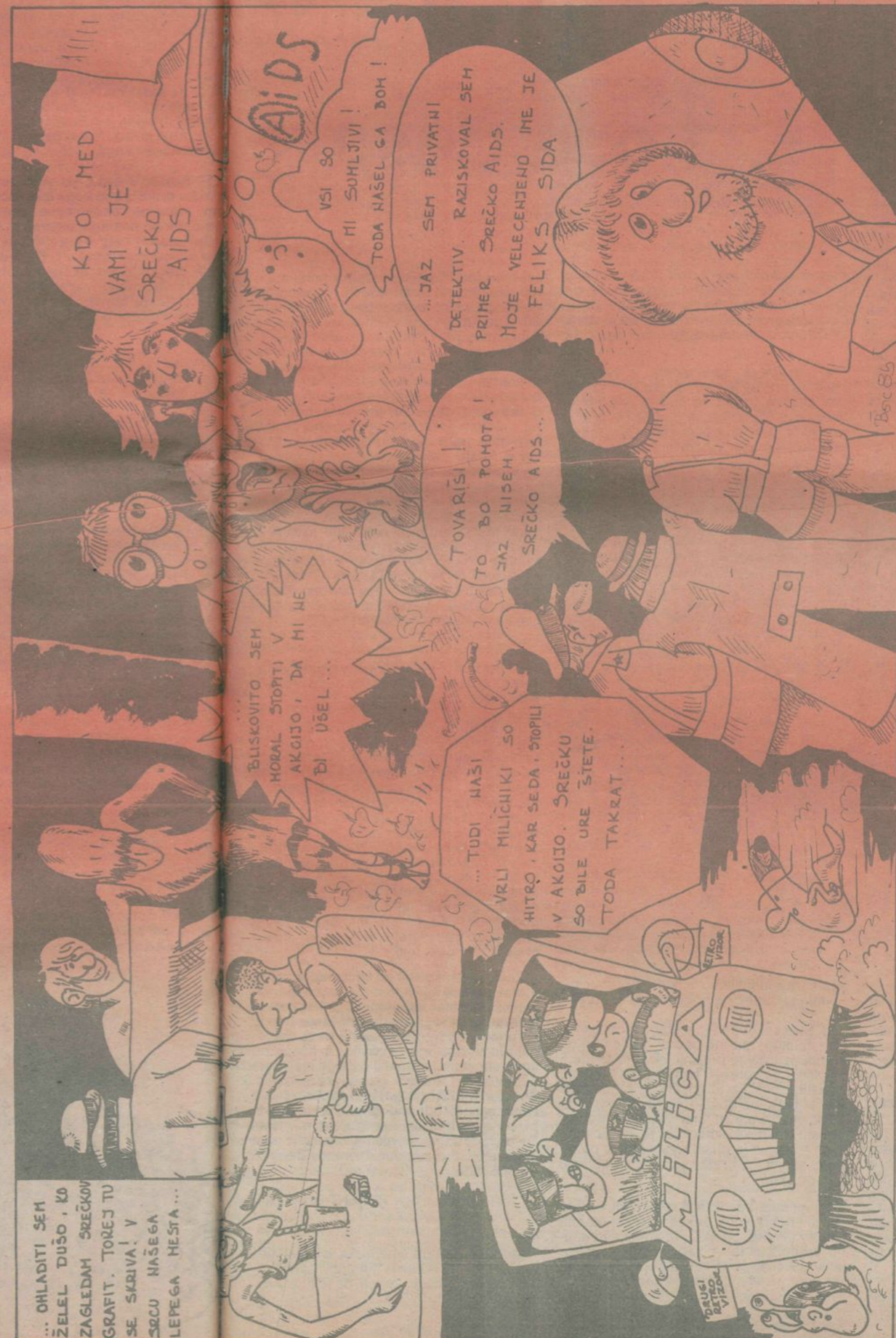
II. prix

PRIPIS UREDNIKA

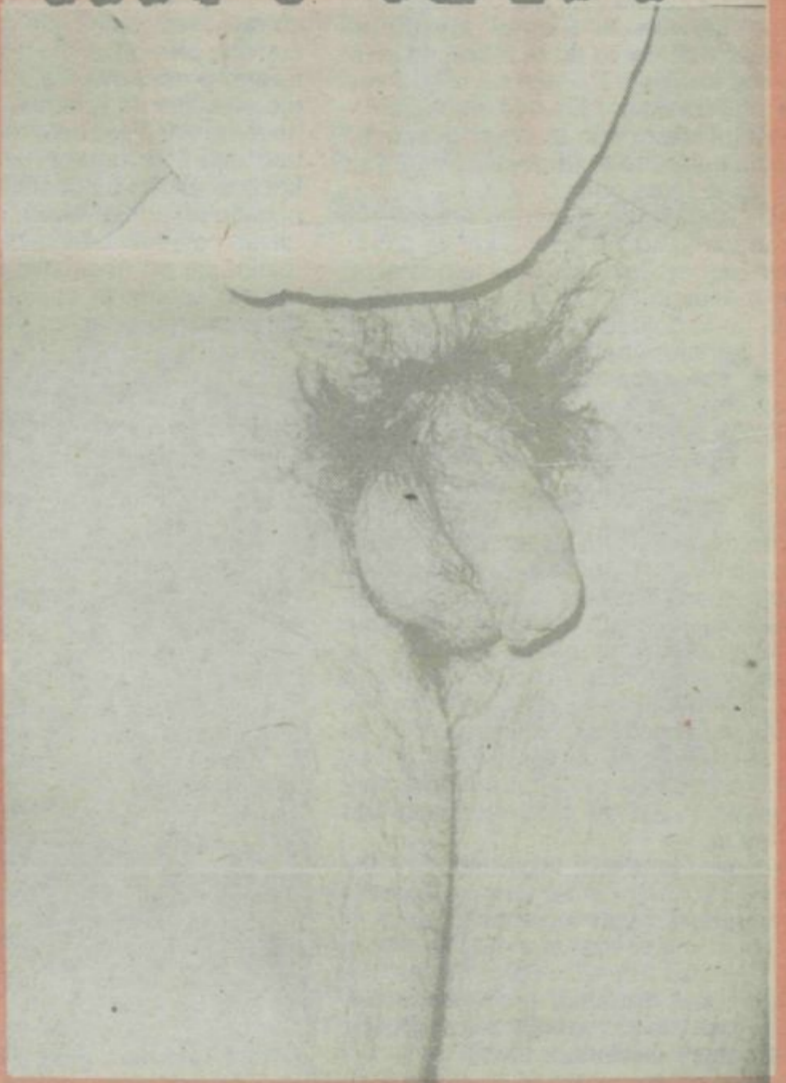
Srečko AIDS uredništvo do 1.1.86 prispelo nič več in nič manj kot 38 različic. Komisija v sestavovni, glavni in tehnični ter urednik fotografije niso imeli lahkega dela in nekako kviciji izbrali prave.



JULIJA 1985 SO BUDNE OČI SREDI PORTOROŽA ZAPAZILE NENAVADNO OSEBO. PO DOLGOTRAJNEM POIZVEDOVANJU SMO IZVEDELI, DA JE TO FELIX SCHWULLENMÖRDER, DRŽAVLJAN ZRN. POSILJAMO VAM KOPIJO FOTOGRAFIJE TE OSEBE. TOVARIŠKI POZDRAV! Društvo za boj proti anomalijam



III. PRIX



1.nagrada /foto-intervju
z nagrajencem in povabilo na kavo /:
BOJAN NAGODE 61352 PRESERJE

2.nagrade /3.plakati
„NAJ ŽIVI PROLETARSKA REVOLUCIJA“/:
J.K.(avtor javi se na uredništvo).

3.nagrada / enoletna naročnina TRIBUNE/:
BOJAN TOMAŽIČ 62213

očistimo

Slovenen ijo!

toda česa?

Športni izgedi in dogajanja v športu so samo zunanji odraz dogajanj v naši družbi in ne zgolj ekscesi nevzgojene mladine.

»Kradejo Slovence! Hočemo pravico! Srbe na vrbe! Cigani, cigani! Taka in še hujša gesla odmevajo po ljubljanski hali Tivoli na različnih športnih prireditvah. Časopisi v drugih republikah so to takoj pograbil in zagnali vik in krik o fašistično naravnani ljubljanski publiki. Domači komentariji pa so se v glavnem omejili na podcenjevanje teh ekscesov (če se temu lahko tako reče, ko sedemtisočglava množica skandira zgoraj navedena gesla). Krivdo pa so valili predvsem na sodnike, ki naj bi s sojenjem v škodo slovenskih klubov zrevoltirali ljubljansko občinstvo do te mere, da se ni moglo več kontrolirati. Naivno bi bilo verjeti, da so sodniške odločitve vzrok nacionalističnega skandiranja. Rajši poskušajmo odkriti korenine tega pojava, ki ni nov, vendar pa je letos najbolj očiten...

Šport v današnjem svetu ne predstavlja zgolj zabave (tako za aktivne kot za pasivne udeležence). Že dolgo tega je postal fenomen masovne kulture, ki na nek način razkriva tudi določena družbena stanja. Hkrati s transformacijami v industrijskem svetu se spreminja tudi narava športa. Šport se vse bolj tehnicizira, komercializira in birokratizira. Vse več je tistih, ki živijo od športa, in vse manj tistih, ki živijo za šport. Bolj pomembna kot samo aktivno udeleževanje postaja pasivna participacija, masovno zbiranje in navijanje, kot oblika obnašanja tistih, ki se s športom aktivno ne ukvarjajo, toda v dogajanju okoli njega aktivno sodelujejo in ga močno emocionalno podoživljajo. Šport je postal sestavni del življenja širokega kroga ljudi, ki je mnogo večji od tistega, ki se ukvarja z družbenim delovanjem (delegatski sistem, DPO) ali pa celo s cerkvenimi obredi. Če bi upoštevali še dejstvo, da na športne prireditve hodi v večini moški del prebivalstva, bi bile razlike še večje.

Poskusimo si sedaj ogledati funkcije športa v naši družbi in ob tem malo pokukajmo v socialno strukturo navijačev:

1. Šport kot družbeni mehanizem socialne afirmacije določenih delov družbe in posameznih družbenih okolij

Ta mehanizem se pojavi v tistem trenutku, ko so aspiracije večje od trenutne socialne afirmacije. To postane način kompenzacije nezadostne ali tudi nikakršne socialne afirmacije. Oseba-navijač dobi občutek, da sodeluje pri pomembnih stvareh. Tega se zavedajo, oziroma si domišljajo, tudi politične strukture, ki rade sprejemajo pokroviteljstva nad različnimi športnimi prireditvami, ki zanje pomenijo tudi določeni politični kapital. **Navidezna afirmacija pri navidezno pomembnih družbenih stvareh je s športom objektivno najlažje. Ne zahteva globljih strukturalnih sprememb v družbi, premagovanje družbenih pomanjkljivosti in ne predpostavlja odpravljanja okostenelosti družbene stratifikacije.** Taka afirmacija pa je zgolj obrnjena slika resnične odprtosti mehanizmov družbenega sistema in možnosti masovne participacije v teh mehanizmih. Ostale poti družbene afirmacije so močno zožene, ker zahtevajo močno strukturirane in normativistične oblike družbenega obnašanja in ob tem ne puščajo veliko prostora nemirnim, samostojnim in bolj ustvarjalnim oblikam participacije.

In kateremu sloju prebivalstva se je po uradni poti najtežje socialno afirmirati?

a. To so v prvi vrsti mladi. Znanje in delo že dolgo nista vrlini, ki bi omogočali socialno afirmacijo, vsaj v taki meri ne, kot bi morali. Mladi so poleg tega še odtrnjeni od pomembnih družbenih dogajanj, saj nanje skoraj ne morejo vplivati. Na delovnih mestih so v glavnem »zelenci«, šolska mladina pa je itak še »nedorasla«. Mladi ne morejo sprostiti svoje ustvarjalnosti in odvečne energije. Eden od možnih zasilnih izhodov (pa tudi ideološko najbolj prefinjenih, saj se na ta način lahko preusmeri njihova energija v omejeno polje) je zabava. **Mladi naj sproščajo odvečno energijo skozi zabavo. Tu pa so ljubljanski mladinci še posebno prikrajšani, saj nimajo niti enega mladinskega kluba, kjer bi se lahko zbirali.** Preostanejo jim samo še gostilne in športne prireditve. Za gostilne je »žal« potrebna precej cvenka, tako da je sproščanje energije na športnih prireditvah najceneje in najlažje, zaenkrat ali dosedaj pa je bilo deležno najmanj kritike (veliko manj kot posedanje po gostilnah). Po drugi strani pa je pri udeleževanju na športnih prireditvah navidezno najlažji prehod v svet starih, saj pri občinstvu ne igra vloge starostna, spolna in socialna struktura, tako da je močno prisoten čut egalitarnosti.



b. Drugi sloji, ki sodelujejo pri športnih prireditvah, so še populacija iz primernih območij in ljudje iz nižjih slojev, ki so tudi na tak in drugačen način odtrnjeni od sodelovanja pri družbeno pomembnih stvareh.

2. Šport kot mehanizem skupinske identifikacije

Masovna participacija pri športu omogoča, da se ljudje identificirajo zunaj ožjega kroga (Zvezdaš, navijač Olimpije...). To pomeni, da pripadaš neki širši skupini in se z njo emocionalno identificiraš (Volim Partizan kao oči svoje). Tu postaja šport vse bolj pomemben, ker so nekatere tradicionalne oblike skupinske identifikacije porušene.

a. Predvsem zaradi nagle industrializacije, ki je ljudi izvelkla iz tradicionalnih primarnih skupin agrarnega sveta.

b. Zaradi močne migracije, ki odvzema socialno podlago svetu tradicionalnih pri-

marnih skupin, svet novih družbenih skupin podobne narave in funkcije pa še ni v celoti dograjen, tako da se dogaja, da se zelo masoven del družbe nahaja v stanju družbene izkoreninjenosti.

c. Družbene spremembe v zadnjem času so postavile pod vprašaj tudi druge, prej zelo razširjene in pomembne oblike skupinske identifikacije, kot je na primer razredna identifikacija (ne bi na tem mestu razpravljali o tem. V pomislek samo to: kot za pripadnika neke skupine se spoznam v odnosu do drugih skupin. Če pa obstoja samo ena skupina, potem to sploh ni več skupinska identifikacija) pa tudi politično

skupinska identifikacija, saj na primer biti komunist danes ne pomeni isto kot prej.

d. Svet sekundarnih skupin, ki so danes dominantne, pa ne more biti primerna kompenzacija za prejšnje skupinske identifikacije, ker preveč temeljijo na stalnem nadzoru, prisili in disciplini, ki preprečuje močnejšo identifikacijo, saj hladni, kruti, institucionalizirani in sformalizirani odnosi nimajo človeške dimenzije. Ta svet sekundarnih skupin je prišel v razkorak s potrebami sodelujočih, zato se velik del ljudi od njih odtuja.

Skupinska identifikacija pri športu pa ima ravno nasprotno, značilnosti primarnih skupin (široka, odprta, prostovoljna, močno emocionalna in iracionalna), zato se lahko takšna identifikacija pojavi ne samo kot nadomestek skupinske identifikacije v svetu sekundarnih skupin, temveč tudi kot nasprotje tistega, kar ta svet danes nudi. **Taka skupinska identifikacija je lahko še posebno učinkovita, če jo spremljajo elementi lokalne, regionalne, še najbolj pa nacionalne identifikacije, še posebno, če**

takšna identifikacija nastaja v polju možnih nacionalnih konfrontacij. Tako so bili hokejski Crvene zvezde takoj spoznani za Srbe, čeprav so Srbi v tem klubu resnici na ljubo v manjšini; Srbi pa so narod, ki »krade« Slovence. **Tako prepričanje pa se da vzpodbuditi tudi z masovnimi mediji, ki se dostikrat obnašajo nacionalistično.** In to s pisanjem, da se v drugih republikah v športu ukvarjajo s špekulacijami in mahinacijami, medtem ko so edine Slovenci čisti. **S tem hitro pridemo do miselnosti, da Slovenci očistijo, ostali pa trošijo.** Lep primer, da tudi športni klubi niso nedolžne ovčke pri razpihovanju žerjavice, je HK Kompas-Olimpija. Prej je v pavzah med tretjinami predvajal zabavno glasbo, sedaj pa je na tekmi proti Partizanu predvajal izključno slovensko narodnozabavno glasbo, na čelu z našo »himno« Slovenija, od kod lepote tvoje. Ravno pri tej pesmi so navijači spremenili besedilo v šovinistično geslo. Pa ne, da je vodstvo kluba mislilo, da je ta glasba občinstvu najbolj pri srcu?

3. Šport kot mehanizem, s pomočjo katerega se izražajo družbene deprivacije in frustracije

Te frustracije se ne dajo izraziti na drugačen način, saj niso družbeno priznane. Lahko bi celo zlobno rekli, da je to higienična funkcija športa. Šport je tako varnostni ventil družbene napetosti. **A zgolj navidezno. Istočasno ob iracionalnem in emocionalnem naboju še povečuje napetost in to izrazi v šovinistično smer, kar nam kažejo tudi zadnji dogodki. Nedvomno temu veliko pripomore jadikovanje nekaterih naših »kulturnikov« o ogroženosti slovenskega naroda s strani »južnih bratov«. Ti »južni bratje« pa naj bi poleg tega, da so nas izrinili iz nogometa in košarke, sedaj posegli še v naš nacionalni ponos – hokej in ga s tem oskrnili.**

Zakaj je torej prišlo do teh izpadov ravno v tem trenutku? Trenutna ekonomska situacija, še zlasti pa skrhani odnosi znotraj federacije ter očitki o izkoriščanju različnih narodov predstavljajo plodna tla za nacionalistične ideologije. Politične in kvazi kulturne strukture ter mediji pa tega stanja ne odpravljajo, temveč ga še razpihujejo. **Športni izgedi in dogajanja v športu pa so samo zunanji odraz dogajanj v naši družbi, ne zgolj ekscesi nevzgojene mladine.** Da pa to ni samo problem v Sloveniji, nam dokazujejo tudi podobni izgedi v Beogradu in Splitu.

ROBERT BOTTERIČ

P.S.

Medtem pa buri slovensko javnost slovenski (!!!) film »Ovni in mamuti«, saj nekateri Slovenci nočejo verjeti, da je tudi takšna SLOVENIJA, MOJA DEŽELA.

PRIPIS UREDNIŠTVA

Ponatis članka objavljamo zaradi tehnične napake v drugi številki

Ovni in mamuti

Komu v Sloveniji ni všeč najbolje nagrajeni slovenski film lanskega leta?

Že nekaj let se sprašujemo, kaj je s slovensko filmsko produkcijo. Slovenskemu filmu ne gre in ne gre. Zelo težko uspe že na domačih tleh, kaj šele da bi prodrli v širši jugoslovanski krog, da o tujini niti ne sanjamo. Nekdo bi lahko takoj ugotovil, da uspešnost prodaje filma ni nujno povezana z njegovo kvaliteto. Na žalost pa pri našem filmu kvaliteta ni tisto, kar naj bi oviralo prodajo.

Žal moramo ugotoviti, da je bila večina slovenskih filmov v zadnjem času posnetih po istem kopitu. Prototip takšnega filma je npr. zadnji film Matjaža Klopčiča »Dediščina«. Film brez dinamike, tempa, dolgi kadri, polno simbolike. Taki filmi so za navadnega gledalca dolgočasni, še posebno če pomanjkanja tempa ne nadomesti kvaliteta simbolika.

Na srečo pa se je letos nekaj spremenilo. Dobili smo dva filma mlade generacije, ki sta odstopala od že ustaljene šablone. To sta Butnskala ter Ovni in mamuti. Slednji je že v Puli pobral kopico nagrad. Višek pa je dosegel v Mannheimu, kjer je dobil prvo nagrado. Toda zakaj tega filma ni v naših dvoranah? Ali ni zakon ekonomske logike, da mora priti film na spored takrat, ko dobi kako nagrado in je zanj največ rek-

lame? Ali nismo spremljali Kusturičevega »Očeta na službenem potovanju« takoj zatem, ko je slavil v Cannesu. Ali nismo gledali Butnskale takoj, ko je slavila v Celju? Ali nismo gledali »Dediščine« skoraj takoj po Puli, kjer je dodobra razburkala prisotne kritike? Zakaj se Ovni in mamuti niso pojavili na sporedu, ko pa je bila premiera že pred skoraj dvema mesecema? In še nekaj čudnega se je zgodilo. Vse te nagrade (ki so mimogrede ene najvišjih v slovenski filmski zgodovini) so šle skoraj neopazno skozi naš kulturni prostor. Razen vestic ni bilo nič omembe vrednega. Revija Stop filmu ni namenila niti toliko prostora, kot ga je drugim slovenskim filmom, pa čeprav niso pobrali nobene podobne nagrade. Tudi v Celju na Tednu slovenskega filma je bil film deležen le kritike in prav nič pohval, povrh tega pa so se še v slovenskih časopisih pojavile zgolj negativne kritike filma. Zakaj? Kakšen film je to, ki ga drugje hvalijo, mi pa mu ne priznamo kvalitete? Kakšen film je to, ki ga v bistvu zapiramo v bunker?

Problem je v vsebini filma in ne v njegovi kvaliteti. Ta vsebina pa je ravno ob pravem času zadela na eno najbolj ranljivih točk. To je slovenski nacionalizem in odnosi med Slovenci in »južnjaki« oziroma delavci iz drugih republik, ki so na začas-



nem ali trajnem delu v »Sloveniji, moji deželi«. Filmu očitajo, da kaže Slovence zgolj v negativni luči, »Bosance« pa v pozitivni, ter da preveč posplošuje. Kako narobe (hote ali nehote) so to razumeli naši slavni kritiki. Tu ne gre za nikakršno posploševanje. Zakaj nobeden ni očitil Matjažu Klopčiču, da hoče pokazati, da so vsi Slovenci pijanci in samomorilci, kar so pač njegovi junaki v Dediščini, ali zakaj nihče ne očita Krležu, da so vsi Hrvatje pokvarjeni, kot je to naredil z ostanki aristokracije v Glembečevih. V filmu Ovni in mamuti ni nobenega posploševanja. Posploševanje lahko vidi le tisti, čigar moto je: »Znam jedan slučaj. Ako znam jedan slučaj, onda znam sve.« Ravno skozi slikanje marginalnih delov družbe jo lahko najbolj spoznamo. Povprečje nas ne zanima, saj takega človeka sploh ni, je le statistična, metafizična konstrukcija. Film Ovni in mamuti se ne ukvarja z nacionalizmom na globalni ravni, zanima ga pojav na mikronivoju, odnos med ljudmi, ali še bolj odnos med dvema človekoma. Tam, kjer se nacionalizem najbolje izraža, pa čeprav tam ni njegov vzrok. Še več, film tudi pokaže, kje je vzrok tega nacionalizma na mikronivoju, tega primitivnega nacionalizma, ki se odraža v iracionalnih predsodkih. Govor znanega kulturnega delavca, ki pridiga o ogroženosti slovenskega naroda, je racionalen, a za posledico ima iracionalno reagiranje in ravno tak je odgovor malega človeka – junaka filma. Vsi se strinjamo, da nekaj latentnega nacionalizma ždi v vsakem od nas. **Konec koncev narod brez nacionalizma (ne tudi agresivnega) ni narod. Različnost od drugih in zavedanje tega je pogoj za obstoj nekega naroda. Druga pot vodi samo v asimilacijo. Mnogi bodo rekli, da to potem sploh ni nacionalizem. A ta latentni nacionalizem lahko ob določenih pogojih hitro preraste v agresivnega.** To se najlažje zgodi na mikronivoju, kjer je močno prisoten iracionalen moment ob vsakdanjih dogodkih. Ti določeni pogoji pa so ravno naša našta zaostrena ekonomska situacija, nerazrešeni ekonomski odnosi znotraj Jugoslavije in kvazikulturniški prepiri. Ti lahko kaj hitro potencirajo lateralni nacionalizem do mere, ki že sili v šovinizem. Točno io nam je pokazal ta film in to z mnogimi simboli, ki nas silijo misliti, ali je Slovenija

res samo moja (naša) dežela, ali ni tudi njihova. Tisti, ki niso Slovenci, pa vseeno prispevajo k njenemu razvoju, pa čeprav samo za določen čas. Ali se bomo sedaj začeli zapirati in jih pošiljati domov, tako kot se nekatere razvite zahodne države lotevajo »gastarbajterske« politike.

Drugi del filma pa se vzporedno s prvim ukvarja s problemom, kakšen human odnos naj bi imeli do teh »južnjakov«. Ali naj se asimilirajo ali pa naj ostanejo izolirani. Ali naj živijo v getu ali pa med nami. Ali naj sprejmejo našo kulturo in naš jezik in v bistvu sprejmejo našo nacionalnost, kar bi že dišalo po ameriškem melting potu (talilnem loncu), kjer so se mnogoštevilne nacije stopile v eno, ali pa naj ti delavci ohranijo svoj jezik, kulturo in ostanejo tujci. Kje je srednja pot, da bi lahko živeli z nami složno, a se vseeno ne bi stalili z nami, da bi njihovi otroci oziroma druga generacija priseljencev še obdržala svojo prvotno nacionalnost. Za rešitev tega problema bi potrebovali dobro voljo na obeh straneh, predvsem pa denar. Tu pa se vključijo ekonomija. To so delavci na dnu lestvice, najcenejša delovna sila. Če bi hoteli zadovoljiti vse njihove kulturne potrebe, bi potrebovali veličino denarja in ta delovna sila ne bi bila več tako poceni.

Vse to se da razbrati že iz filma in še več. Vsakdo lahko najde v njem nekaj, še huje pa je, da vsakdo iz njega potegne tisto, kar mu paše. Ravno tako bi se (če se že niso) oglasili glasovi z »juga«, da film posplošuje »Bosance«, kot da so vsi po vrsti pijanci, lenuhi in potencialni posiljevalci Slovenk. Mogoče pa je ravno v tem veličina tega filma, da lahko tako razdrami naše mrtvilo in frazeologijo v mednarodnih odnosih. Očitno se zgolj od gesla »bratstvo in enotnost« ne da složno živeti v mnogonacionalni državi. Seveda ob pogoju, da takih filmov ne zapiramo v bunker. Da pa slovenski nacionalizem ni zgolj romantično latenten in neagresiven, nam kažejo zadnji dogodki v Idriji, Sežani, Kamniku, Hali Tivoli in še kje.

Ne zatiskajmo si oči, temveč se spopadimo s tem, da Slovenija ni, nikoli ni bila in tudi ne bo samo naša dežela.

ROBERT BOTTERI



TRIBUNA: CANKARJEVA

Raster

INTERVJU S KOORDINATORICO FILMSKE REDAKCIJE C D JELKO BUDIMIROVIČ STRGEL

Tribuna: V primerjavi s sezono 84/85 nas CD oziroma njegova filmska redakcija zadnjih nekaj mesecev preseneča s kontinuiranim predstavljanjem filmske kulture. Ali je to zgolj naključje zadnjih treh mesecev ali lahko govorimo o konceptu?

JBS: Spmembe, ki ste jih opazili v filmski dejavnosti CD – mislim na spremembe v programu in izvedbi programa – so vezane na subjektivno pojmovanje določil temeljev programa. Moram reči, da so v CD z odobravanjem sprejeli moj predlog, da naj bo CD prostor komentiranega predvajanja filmov. Na eni strani se torej trudimo, da bi s čim več spremnimi prireditvami (pogovori z ustvarjalci, okrogle mize, simpoziji...) dali prostor dialogu o filmu in avtorjih skozi film (npr. »Jesenska filmska šola«, za katero upam, da bo postala tradicionalna),

na drugi pa, da bi predstavili nekatere kaplje (upam, da dragocenejšje) reke filmske produkcije, ki teče mimo naših »regularnih« kinematografov zaradi svoje nedobičkonosnosti. Trudimo se, da bi postal filmski program kontinuiran in zadosti svež. Neverjetno je, da se ljubljanska publika veliko raje odziva na prireditve, katerih vsebina je že preverjena; npr. na predvajanje filmov tistih avtorjev, ki imajo v naši kulturni zavesti že zagotovljeno mesto, na žalost pa zanemarja mlajše, s palmami še neobložene režiserje, ki so dostikrat še bolj vredni ogleda. Kot primerjavo naj navedem le obiskanost Godardova »Carmen«, kjer smo morali predvajanje ponoviti, in polprazno malo dvorano, ko smo predstavili izjemen debut francoskega režiserja arabskega porekla Mehdiya Charefa. Ob vsem tem ima enkratno objavljanje in najavljanje filma komaj omembe vreden učinek.

Tribuna: Kako pa je s koordinacijo in usklajevanjem filmske redakcije CD in dru-

gimi organizatorji, ki v slovenskem (ljubljanskem) prostoru afirmirajo in razširjajo filmsko kulturo?

JBS: Tu moram omeniti še eno bistveno spremembo: CD bo kot kaže odslej redno predstavljal slovenske celovečerne filme. Tako vsaj ne bo moglo priti do absurdov, istočasnega predvajanja (prvič v Ljubljani) dveh slovenskih filmov (»Naš človek« in »Ovni in mamuti«). To nas je tudi spodbudilo k predlogu dogovora med Vibo, CD, Kinematografi Ljubljane in Vesna filmom o premiernem predvajanju slovenskega celovečernega filma. Takega dogovarjanja bi seveda moralo biti še več. Spominjam se samo zasičenosti v ponudbi novembra ter prvi polovici decembra lanskega leta (sovjetski film, Pasolinijeva retrospektiva, v CD pa sodobni francoski film in ciklus Mansurja Madavija). Medtem ko si v CD prizadevamo na kar se da dolg rok opozoriti gledalce, kaj bodo lahko gledali, drugi po svoji dobri stari navadi objavljajo tudi izredne

programe le nekaj dni pred pričetkom. Sploh pa pogrešam institucijo, kjer bi mogli program usklajevati. Verjetno bi to lahko bila LKS (vsaj po mnenju mnogih).

Tribuna: Tale kratek razgovor bi zaključil z vprašanjem in seveda odgovorom nanj: kaj lahko pričakujemo v bližnji bodočnosti na tem področju?

JBS: Natančno napovedati filmski program za več kot tri mesece naprej je nemogoče, ker smo pri svojem delu vezani na preveč posrednikov, kulturnih predstavništav, jugoslovanskih distributerskih ali drugih filmskih institucij, ZAMTES... Tako lahko z gotovostjo napovemo sedem izbranih predstavnikov sodobne (!) **brazilske kinematografije**, ki so se izkazali bodisi na festivalih bodisi z izjemnim odzivom gledalcev. Majhno zastopanost te najmočnej-



PRAVLJICA O Carju Sultanu

Lutkovno Gledališče Ljubljansko,
Sezona 1985/86

Režija: Edi Majaron
Dramaturgija: Matjaž Loboda, Edi Majaron
Likovna zasnova: Tone Kralj, Mara Kralj
Kostumografija: Anja Dolenc
Glasba: Nikolaj Rimski-Korsakov
Lektor: Jože Faganel

Medtem, ko se je pri nas na področju gledališča v zadnjem letu zgodilo marsikaj pomembnega in ko se v Gleju odvija izredno močen in radikalen plesno-koreografski dogodek, pa v LGL pripovedujejo pravljice. Vendar pa se tudi tu dogajajo rahle, zanzavne spremembe. Majaronova postavitev Pravljičice o Carju Sultanu je posega prav v temelje lutkarskega templja – vedno člana in skoraj fanatično čaščena kraljica lutk-marioneta je postavljena na preizkušnjo, njena doslej večkrat ošabno samopašna pozicija pa je v odnosu do igralca in gledalca močno spremenjena. Čeprav so lutkarji doslej že iskali različne, bolj ali manj uspešne kombinacije lutke in igralca, in se je v svetu lutkovna igra iz golega uprizarjanja pravljic že zdavnaj razvila v široko pojmovano, angažirano obliko teatra, pa je Majaronov poskus z marioneto izredno raziskujoč in senzibilen, ter odpira prostor novim pogledom in razmišljanjem.

Oblikovalci predstave se namreč niso odločili za odsko dramatizacijo teksta, marveč so izredno poetično in epsko naravo Puškinove pravljice v verzih izkoristili za drugačen pristop k besedilu. Igra se dogaja na dveh nivojih: pravljичni svet marionet prikazuje, nakazuje, pripoveduje vizuelni tok dogajanja, svet scenskega igralca pa mu služi kot premična scena, gospodar, služabnik, odsev in nekakšna duša lutke. Poseben odnos, ki pri tem nastaja, raziskuje med igralcem in lutko možnosti medsebojne komunikacije, odvisnosti, sožitja, parazitizma ali borbe. Takšna kontroverzna in nenehoma menjavajoča se narava povezanosti obeh svetov hkrati efektno rešuje tudi problem pripovednosti, epskosti pravljice, saj svet igralcev izgovarja besedilo posamič ali v zboru, včasih kot lutka, včasih kot pripovedovalec, opisovalec dogajanja. Tako se oba svetova stapljata v homogeno, magično igro marionete, gibljive scene, v poligravanje z lučjo in senco, prepletanje in lovljenje pravljичnih podob. Razvije se izredno poetična, koherentna uprizoritev, ki neprestano vrta vase, se išče

in raziskuje skozi ironično distanco igralca do lutke. Scena, ki se na odru omejuje le na najnujnejše rekvizite, deluje nekako komorno, poetično zgoščeno. Gledalec ima občutek, da je priča čudnega, pravljичno sekralnega obreda, kjer se nerazpoznavni, samoironični čistilci v dolgih tunikah ob okroglem, črnem oltarju odra zdaj s svojimi bogovi – Lutkami nasladno poigravajo, zdaj ob njih magični poetiki z grozo v očeh trepetajo in jih skrušeno, hipnotizirano obožujejo. Ritual pravljice se dosledno izpelje do konca in se po znanem pravljичnem trikratnem ponavljanju potovanja srečno konča. Zle spletke so poražene, vsi se najdejo in srečno zaživijo v miru.

Režiserjevo vsebinsko sporočilo se s tem poetičnim raziskovanjem znotraj pravljичnega rituala zadovolji, in ostaja v okvirih Puškinove pravljice. Če bi morda hoteli iz nje potegniti kakšne aktualne paralele, v uprizoritvi niso nakazane ali poudarjene in pravljica se tako izlije s simfonično suito N.R. Korsakova, katerega glasba napisana na temo pravljice vseskozi poudarja dogajanje. Pastem fabule, ki jih nastavlja pravljичno ponavljanje, se uspe režiser skoraj v celoti izogniti s tem, da dolgovernost še potencira in obrne v svoj prid, ter zborovsko pripovedovanje igralcev uokvirjano v scenske projekcije diaprojektorja s subtilno poetiko in dinamiko pripelje do kraja.

Torej, konec dober, vse dobro, bi lahko rekli in srečno in zadovoljno zapustili dvorano, saj smo bili priče izjemno koherentnemu, lutkarsko tenkočutnemu in v mnogočem zanimivemu lutkovnemu dogodku. Gledališki list nam že vnaprej obeta bogato gledališko tkanje. Resda smo dobili izredno lepo izdelano, gosto, potrpežljivo tkano ogrinjalo iz izvrstne stare preje, lepo nanesenimi vzorci ter barvami, ki vzradostijo oko in uho, in ko gremo ven, nam je v ogrinjalu prijetno toplo. Vendar pa bi morda ne bilo napačno, ko bi v LGL kdaj tudi koga razgalili, zamislili, ranili, izbežumili, da bi gledalcu odhajajoč ledenela strjena kri zavila v solze, krik, bes, gnus, strah, domišljijo; brezčutnost zaprtih poti, trpljenje gnojnih ran, čudno drhtenje spoznanja ... tako pa črede veseljaških, brezbriznih malih Srečnih Princev zapuščajo predstavo sobotne matineje brezskrbno mahajoč s pisanimi zastavicami Lutkovnega Gledališča Ljubljanskega z usmerjenim nasmehom na obrazu.

SAŠA JOVANOVIČ



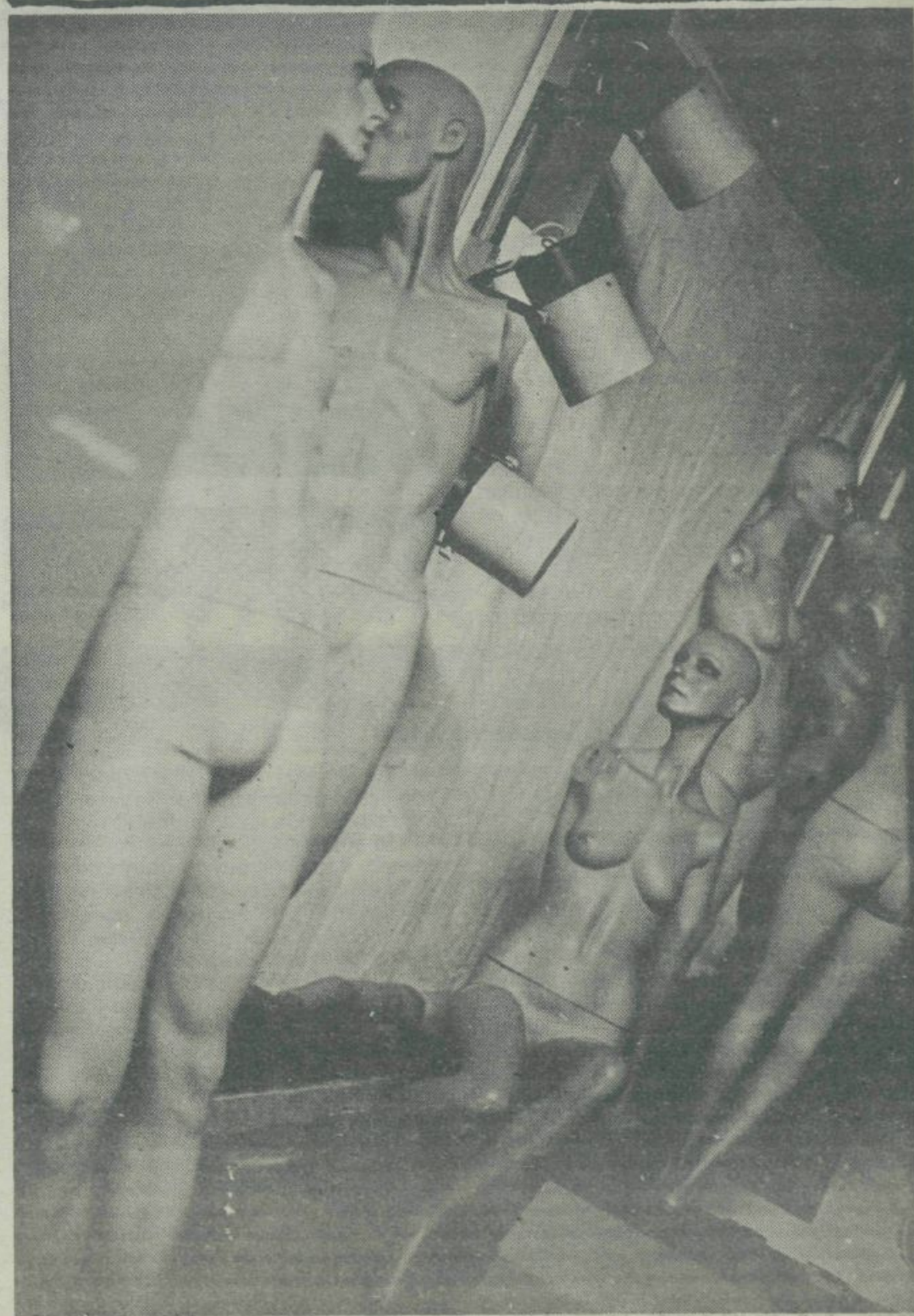
QUATEBRIGA

Revolution in the Zoo



OBVESTILO!!! OBVESTILO!!!

LP „REVOLUTION IN THE ZOO“ od QUATEBRIGA
je končno uvidela luč izdaje. Imajo jo v vseh trgovinah
s platami!!!! CENA 650-!!!!!!



še latinskoameriške filmske proizvodnje pri nas bomo nadoknadili v januarju (6., 9., 13., 16., 17., 20. in 23. januarja) in to seveda ne tako, da bomo nadaljevali tradicijo v Jugoslavijo odkupljenih filmov klana Barreto, pač pa lahko z gotovostjo rečem vsaj to, da gre za angažirane, ambiciozne filme priznanih režiserjev kot so npr. Diegues in Hector Babenco. Februar bo v znamenju Festa. Kot že dve leti nazaj si bomo prizadevali dobiti v našo srednjo dvorano tiste festovske filme, za katere se jugoslovanske distributerske organizacije ne bodo ali pa še ne toliko zanimale, da bi bili podnaslovljeni. Konec februarja oziroma v začetku marca (24.2., 27.2., 3.3., 6.3., 7.3.) nam obljublajo Madžari svoje najnovejše dosežke. Med njimi se bo predstavil tudi novi slovenski režiser Andrej Mlakar z izbrancem publike zadnjega celjskega festivala Christophorom (26.2.). S kar največ zadovoljstva pa lahko napovem kot plod sodelovanja z italijanskimi filmskimi navdušenci iz Treta (La Capella Underground) retros-

pektivo zadnjih šestih ali sedmih filmov Marca Ferrerija, ki se bo začela 24. 3. Sicer pa bi radi v prvi polovici leta predvajali nam manj znanega francoskega režiserja Gerarda Blaina (če nam bo pomagal Francoski kulturni center) in Pup Avatija, ki je predstavnik »neodvisne« italijanske filmske komedije. Poleg tega se bo naša mladina lahko razveselila novega ali bolje rečeno po dolgem času še enega mladinskega filma: Poletje v školjki (debut Tuga Štiglica) bo na sporedu 3. 4. 86. Najin pogovor si bom drznila končati s povabilom na filmske predstave v CD, kajti te predstave so po mojem prepričanju »korak naprej« za vas, vsaj kar se tiče predvajanj v srednji dvorani ... Seveda le v primeru, da se niste zalotili, kako strašansko vas moti, da gledate »filmske« junake navzdol in ne navzgor, proti nebu, kot so nas umestno navajali arhitekti kinodvoran doslej.

Pr e p i s

Odslek za notranje zadeve pri Rajonskem IO Center
Štev. 1892/1-Or

Ljubljana, dne 13.12.1948

Kazenska odločba.

Odslek za notranje zadeve pri Rajonskem IO Center v Ljubljani, je po izvedenem upravnem kazenskem postopku zoper [redacted], sin [redacted], rojen 22.1.1925 v Ljubljani, Slov. narodnosti, državljan PRJ, samki, pripravnik gradb. tehnike, stanujoč v Ljubljani, Poljanska cesta štev. [redacted], v zadevi kršenja javnega reda in miru

o d l o č i l

Obdolženec [redacted] je kriv, da je v letošnjem letu v Narodnem domu, ob priliki plesnih vaj, kot član orkestra "Veseli berači" šestokrat igral ranke komade, na katere so potem plesalci plesali neobstoječ ples "bogis-wogie" ki je prepovedan. Kasnuje se s denarno kaznijo din 3.000.- (Tritisoč).

Denarna kazen mora biti plačana najkasneje v 8. dneh po pravomočnosti te odločbe. Če v tem roku ne bo plačana, se spremeni v kazen 2 meseca pobiljševalnega dela.

Stroškov postopka ni.

Taksa za to odločbo znaša din 50.- plačati se mora istočasno s denarno kaznijo.

U t e m e l j i t e v

Dejanje je dokazano po uradni ugotovitvi in pričah. Obdolženec prizna, da je član tega orkestra, ter da so ob igranju, plesalci plesali nedostojen ples "bogis-wogie" ki je prepovedan, ter je stven kršil splošno veljavne predpise o javnem redu in miru.

Zagovor, da kot član orkestra ni odgovoren, kaj plesalci plešejo, se ni mogel upoštevati, ker je orkester neodgovoren za pravilno potekanje plesa kajti kot orkester lahko preneha z igranjem komada in na ta način tudi s plesom, kar pa niso storili, pač pa so dajali še pobudo za ta ples.

Obtežilno za obdolženca je, ker je bil ta orkester že opozorjen radi tega, kar pa niso upoštevali. Ojačevalnih okoliščin ni.

Zoper to odločbo je dopustna pritožba na oddelek za notranje zadeve pri IO, za gl. mesto Ljubljana. Pritožba bi se morala kolektivirati s din 30.- ki jo je vložiti pisмено ali ustmeno pri tuk. odseku, v 8. dneh po dnevu pisemne sporočitve te odločbe.

Smart fašizmu - svobodo narodu!

Za točen prepis:
/Gračar Bronislav
Ljubljana, dne 13.12.1948

Šef odseka: /Skobir Anton/
Zeni šef UMM, poročnik:
/Unetiš Anton/I.r.

PRIPIS UREDNIŠTVAAAA

NA ŽELJO OBTOŽENCA SMO VSE NJEGOVE PODATKE Z VESELJEM POČRNILI!

Porod novega zbirališča ljubljanske mladine je bil težak. Komaj rojeno dete pa se počasi postavlja na noge. 14. decembra so luknjo in njen oder zasedli subotiški pankerji Proces. Zanimivo in s pomeni nabito ime je obetalo precej. Tudi samo mesto, od koder Proces prihaja, bi utegnilo biti precej zanimivo. Poleg Ljubljane je Subotica edino mesto, v katerem se je odvijala »naci-pank« afera. V časopisju smo lahko pred leti brali, kako so subotiški nacisti sredi mestnega trga zažigali časopis Komunist in nosili takšne in drugačne relikvije.

Pričakovanja pa se žal niso uresničila. Proces imajo to neverjetno lastnost, da 10 različnih komadov odigrajo popolnoma enako, brez sprememb hitrosti, ritma, vzdušja... Res je, da je k temu pripomogla obupna akustika prostora in legendarno slabo ozvočenje. Vseeno pa bi lahko naredili kaj več.

Drugi bend večera so bili Quod Masacre. Na Novem rocku se niso preveč izkazali. Po eni strani zaradi ozvočenja, ki je bilo popolna sabotaža, po drugi strani pa zaradi slabega petja. Kljub temu, da na Novem rocku niso ravno triumfirali, pa bend ni razpadel, kot bi bilo po dosedanjih izkušnjah pričakovati. Zamenjali so basista in pevca. Mikrofon je dobil v roke Mario, najbrž edina živa legenda ljubljanskega podzemlja. Mario je svojo kariero začel pri nosilcih pankovske spomenice in prvoborcih Lublanskih psih, po njihovem razpadu pa je sodeloval še z Berlinskim zidom in morda še kom. Besedila, ki so v stari interpretaciji delovala precej patetično, so kar naenkrat dobila drugačen prizvok in pomen. Čeprav Mario besedila poje, bend ni izgubil svoje ostrine. Quod Masacre so dokazali, da se da hard core tudi peti, ne da bi pri tem postal soft core.

A.

ZAPISKI IZ MRTVEGA PODZEMLJA

Quod Masacre v DMS

VSAGO LETO
NOVA
TRIBUNA

ku je zrasla tudi ideja o enotnem kulturnem prostoru. Poznam primer, ko otroci iz Slovenske in hrvaške vasi skupaj hodijo v isto, slovensko šolo. Ne vem, kako bi tam določili mejo enotnega slovenskega kulturnega prostora. Tudi razni pozivi po kulturni osamosvojitvi in trditve o neslovenskih prednikih (za nekatere ne moremo imeti niti skupnih korenin z Bosanci) so lovljenje v kalnem, brez poštenih namenov.

Vedno sem bil ponosen na to, da smo Slovenci plod prepaha, da smo Slovenci kljub majhnosti ostali na takem prepihu in sprejemali z vseh strani najboljše pobude. Sedaj pa naenkrat nočemo več tega, hočemo biti kulturno čisti, sram nas je tudi tega, da smo Slovenci (Slovenci - Slovani; podobnost ni naključna), da se ta lepa dežela imenuje Slovenija. Radi bi bili za vsako ceno boljši (ne drugačni!) v vseh pogledih od juga. Njim pa je skupno to, da so Slovani; torej, če mi ne bomo Slovani, se bomo otresli še zadnjega suma (tudi Nemci so hoteli postati Arijci, pa ni šlo kljub krvavi moriji).

Majhni smo, obnašamo pa se, kot da smo najboljši, največji, naj-naj v vseh pogledih. Ja, res smo za hlapce rojeni in vzgojeni, za tiste hlapce, ki so gospodarju pripravljene lizati škornje, na podrejene pa izlijejo vse frustracije. Se veliko nam manjka, da bi bili to, za kar se imamo. Manjka nam ponos, da bomo »nadrejenim narodom« enakopravni (predvsem poleti) in ponos, da bomo spoštovali razlike, tudi različnost »podrejenih«.

Manjka nam tisti elementarni ponos in poštenost, da bomo veličino Slovenije in Slovenstva dokazali s čisto naravo, čistimi rekami in mesti - okoljem, v katerem tako ponosno živimo, z bolj človeškim odnosom do kulturne dediščine, s poznavanjem in uporabo materinega jezika, z razvojem duhovne in materialne kulture, z odprtostjo, z bolj človeškimi medsebojnimi odnosi. Dokler pa bodo kulturniki dokazali svojo kulturnost z nacionalizmom, naš (narodov) prispevek v svetovno in evropsko kulturno zakladnico pa tako majhen (limitira k 0), dokler bomo uničevali Slovenijo, mojo deželo, za pest dolarjev in dokler bomo še

psovali in preklinjali po »bosansko« in nacionalizem zganjali po »južnjaško«, pa najbolje, da smo čisto tihi, da nam ne bo treba priznati, da smo Slovenci - ker bomo morali zardevati.

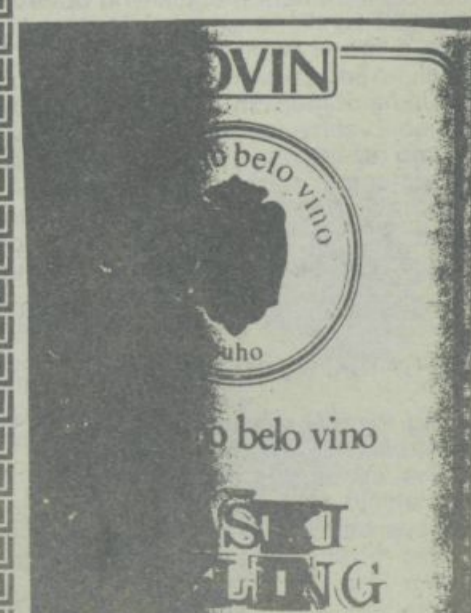
Bodimo naprej ljudje, da bomo lahko Slovenci, ne pa obratno!!!

VAŠ ZVESTI BRALEC
M. SLOVENEK

P.S.
Kaj ni čudno, da je nekdo poleg mene na hokejski tekmi vpil Cigani, Cigani in prepeval slovenske nacionalistične pesmi v napoli slovenščini, pod pazduho pa imel strip CITAV ŽIVOT MU JE BILA PLJAČKA.

P.S.
(Spomenki Hribar) Medtem ko hvaležno sprejemamo vsakogar, ki je pripravljen žrtvovati glas ali barvo ali celo pesti za Slovenijo, mojo deželo, pa nam prav ti žagajo vejo, na kateri tako samozavestni (kot bogovi) sedimo.

MARKO GAŠPERLIN



Tisk:

Tiskarna

Ljudska pravica,

priprava

BEP Dnevnik

Naklada

5000 izvodov,

cena številke

70 din.

Javni sestanki

uredništva

so ob ponedeljkih ob 13 uri

Uradne ure

vsak delavnik

od 12 - 14 ure.

133

Časopis študentov

UNIVERZE EDVARDA KARDELJA
v Ljubljani

Izdaja UK ZSMS,

Ljubljana

UREDNIŠTVO:

Robert Botteri

v. d. odgovornega

Stanislav Vidovič

v. d. glavnega

Marko Gašperlin,

Sašo Daneu,

Ruža Barič,

Mladen Petretič.

CASNI STALNI SODELAVCI:

Jasmin Držarič,

Andrej Klemenc,

Igor Lukšič,

STALNI SODELAVCI:

Bori Kononenko,

Gligor Atanasovski

OBLIKOVANJE IN TEH. UREDITEV:

Botas Kenda,

Maruša Zorec,

FOTOGRAFIJA:

Alojz Krivograd,

Igor Omahen

LEKTORIRANJE:

Samo Koler

TAJNICA:

Andrejka K. Prijon

Izdajateljski svet:

znan bo čez dva dni

Kersnikova 4

Ljubljana

telefon: 319496

Doproseno temeljitega uvarka za primer po sklepu št. 421-170

VOŠILA & ČASTILA

RADIU ŠTUDENT

Vsem delavcem in sodelavcem radia Študent želimo v letu 1986 v njihovem boju za ideološko osveščenost in pravilno naravnost slovenske javnosti veliko uspehov. Prav tako bomo skozi vse leto tiščali pesti, da bi še naprej objektivno obveščali slovenski živelj, še posebej študentski, o vsem, o čemer imajo pravico biti obveščeni. Želimo jim, da bi jim v njihovem boju priskočilo na pomoč čim več **lisjakov** in da bi se znebili vseh nazadnjaških elementov, ki **zavirajo** razširjanje njihovih naprednih idej z argumentom avtoritete. V osebnem življenju pa želimo vsem delavcem in sodelavcem RS, da bi se jim mize šibile pod težo ajdovih žgancev zabeljenih z **ocvirki**.

Uredništvo TRIBUNE

DELEGATSKI KONFERENCI

Dragi tovariši, v vašem boju za socializacijo stroškov študija vam želimo čim več uspeha, iskreno upamo, da boste še naprej z močjo argumentov, ki jih stresate kot iz rokava, dajali slovenski vladi in slovenski javnosti misliti, kje in kdaj so bile storjene napake, ki so povzročile sedanji težak položaj študentske populacije. In ne ustrašite se udrihanja po mizi.

TELEKSU

Da bi vam, o, da bi vam letos uspelo pridobiti primat najbolj opozicijskega tednika v Sloveniji, ki vam: ga je, kot vemo, na najbolj umazan način, s prepovedmi, uspela prevzeti **MLADINA**.

JOSIPU VIDMARJU

Kot smo si vroče želeli že lansko leto, vam letos še bolj vroče želimo, da bi čimprej postali predsednik Slovenske Akademije Znanosti in Umetnosti.

MITU TREFALTU

Dragi naš Mito! V imenu vse slovenske javnosti se ti zahvaljujemo za prečudovit slovenski večer, ki si ga organiziral lansko leto, zahvaljen bodi, da si razveseljeval slovenske družine prek malega ekrana, da si širil klen slovenski jezik, da si pokazal, da smo tudi Slovenci duhoviti in da se znamo tudi Slovenci zabavati. Dragi Mito! Kot droban znak zahvale in kot priznanje tvojim organizacijskim sposobnostim te obveščamo, da lahko na uredništvu TRIBUNE dvigneš kolekcijo značk Slovenija, moja dežela.

STIPETU ŠUVARJU

Da nam poživiš još sto godina.

UNIVERZITETNI KONFERENCI ZSMS

Tovariši! Ne dajte, da bi vas lanskoletni neuspeh demoraliziral. Junaško naprej, v boj - izgubljena bitka še ne pomeni izgubljene vojne. Nad zmago na konferenci! Naj bo vaše geslo: Rusom je Jugoslavija že leta 1948 rekla svoj odločni NE!

UPOKOJENCEM

Čestitamo vsem Vam, ki ste uspeli preživeti preteklo leto, in naj vam bo v tolažbo, da znaša letošnja najvišja pokojnina v Jugoslaviji borih 172.000 din.

NOVI REVIIJ

Predvsem vam želimo še na mnoga leta in veliko, veliko več uspeha v krvavem boju, ki ga bijete za narodnostno spravo.

VIKI POTOČNIK

Spoštovana! Čestitamo ti ob dejstvu, da si bila evidentirana za pomembne delegatske funkcije in želimo, da bi se nemirni vetrovi na slovenskem končno le ustallili, da boš vedela, kam se obrniti.

EKOLOGOM

V boj z geslom: nuklearne elektrarne ali krajše NE! Še pred tem pa vam čestitamo, ker ste uspeli spregledati, da je onesnaženje, ki ga povzročajo termoelektrarne mnogo večje, kot ga povzročajo jedrske.

GLASILU SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

Želimo, da bi DELO v letu 1986 postalo še bolj aktualno kot je, da bi se znebil izgub, kar bo doseglo, če se zmanjša na debelino PRAVDE in poveča naklado do števil, ki jih dosega KOMUNIST. Prav tako želimo, da bi novi Zakon o javnem obveščanju čim prej stopil v veljavo, kar bo DELU omogočilo uveljavljanje še bolj demokratičnih in široko podružbljenih oblik obveščanja.